

LXXXI. « Accedite ante Deum; exaudivit enim murmur » vestrum¹; » iterum exauditionem, non precum significat et petitionum, sed etiam murmuris malorum: hoc et postea dicit Deus, « Exaudivi murmur filiorum Israël².

LXXXII. « Et ecce in facie eremi minutum tanquam » coriandrum³. » Cum toties Deus dicat, faciem terræ, sicut hic faciem eremi, mirum est, unde homines ita errent cum faciem audierint, ut aliquid tale opinentur, qualis hominis facies est, vel alicujus animantis.

LXXXIII. « Secundum numerum animarum vestrarum » unusquisque cum commanentibus vobis colligite⁴. » Quam sæpe Scriptura animas, homines appellat, a parte totum: non facile autem carnes pro hominibus, sed carnem, sicuti est: « Non timebo quid mihi faciat caro⁵: » quod apertius in eodem Psalmo ait: « Quid mihi faciet » homo⁶. » Non autem diceret, secundum numerum carniū vestrarum, sicut dixit, « secundum numerum animarum vestrarum.

LXXXIV. « Et collegerunt illud mane mane⁷: » quomodo puteos puteos, acervos acervos, sic dictum est mane mane.

LXXXV. « Nullus vestrum egrediatur unusquisque de » loco suo die septimo⁸: » quod interpositum est, unusquisque, potuit et non dici.

LXXXVI. « Non erat autem populo aqua bibere⁹: » id est, ad bibendum.

LXXXVII. « Et maledicebat populus ad Moysen¹⁰: » id est, maledictis agebat Moysen, hoc est, maledicebant illi: nam hoc in consequentibus ipse dixit: « Quid maledicitis » mihi? »

¹ Exod. xvi, 9. — ² Ibid. 12. — ³ Ibid. 14. — ⁴ Ibid. 16. — ⁵ Psal. lv, 5. — ⁶ Ibid. 11. — ⁷ Exod. xvi, 21. — ⁸ Ibid. 29. — ⁹ Id. xvii, 1. — ¹⁰ Ibid. 2.

LXXXVIII. « Et murmuravit populus ad Moysen di- » centes¹. »

LXXXIX. « Et virgam in qua percussisti flumen ac- » cipe in manu tua²: in qua percussisti, » dixit pro eo quod dicimus; « de qua percussisti; » et est ista locutio creberrima in Scripturis.

XC. « Et sumpsit Jothor socer Moysi holocaustomata » et sacrificia Deo³: sumpsit, » pro eo quod est, obtulit. An forte sensus est, non locutio, ut ea sumpsisse intelligatur, quæ Moyses obtulisset? quanquam Moyses non legatur superius sacrificasse, nec Aaron nec quisquam Hebræorum qui educti sunt de terra Ægypti; sed tantum superius scriptum est, quod altare constituerit Moyses, et appellaverit illud, « Dominus meum refugium⁴. » Istum autem Jothor legimus sacerdotem fuisse Madian, id est, gentis Madian. Mirum est autem, si ejus adventu cœpit sacrificare Moyses, et non potius ipse Jothor qui jam sacerdos erat.

XCI. « Grave tibi verbum hoc⁵: subauditur, » est. »

XCII. « Et demonstrabis illis vias, in quibus ambula- » bunt in eis⁶. »

XCIII. « Verbum autem grave referebant super » Moysen⁷ » sic enim habet græcus quod latini interpretati sunt, « ad Moysen. » Illa sane locutione ipsa etiam cura significatur, qua dictum est, « super Moysen: » vel ut onus ei significaretur impositum. « Verbum autem » grave dictum est, pro quæstione gravi. Unde sequitur, « Omne autem verbum leve judicabunt ipsi. »

XCIV. « Quod græcus habet ἐπονυμάσω, » superno- » minavero⁸ » aut « annominavero » expressius dicitur, quod usitatus « cognominavero » nonnulli interpretati

¹ Exod. xvii, 3. — ² Ibid. 5. — ³ Id. xviii, 12. — ⁴ Id. xvii, 15. — ⁵ Id. xviii, 18. — ⁶ Ibid. 20. — ⁷ Ibid. 26. — ⁸ Id. xx, 24.

sunt : sed non habet necessariam significationem « cognominavero » propinquius autem dicitur « cognominavero » quam « nominavero » nam et hoc aliqui interpretes dixerunt.

XCIV. « Et veniam ad te, et benedicam te¹ : » cum superius pluraliter loqueretur, « facietis et immolabitis, » dicit, « veniam ad te, » tanquam ipsi Israël, id est, populo.

XCVI. « Et hæ justificationes quas pones coram illis, » Si emeris servum, Hebræum², etc. » Notanda locutio, quemadmodum cum illud dictum sit ad Moysen, hoc est, « hæ sunt justificationes quas appones coram illis; » jam ad populum ipsum cætera dicuntur quasi ad Moysen, « Si emeris servum Hebræum. Non enim hoc Moysi dictum est, sed quod populo diceret, tantum ipsi populo dicebat.

XCVII. « Pertundet ei Dominus auriculam de subula, et serviet ei in sempiternum³, » vel « in æternum : » quod græcus habet, εις τον αιωνα. Ecce quemadmodum Scriptura multis locis dicit secundum hoc verbum græcum « sempiternum » vel « æternum. » Ubi non intelligitur æternitas illa, secundum quam nobis æterna promittuntur, vel secundum quam a contrario igne æterno mali cremabuntur : neque enim servus iste qui vivere in æternum non posset, posset servire in æternum : sed intelligitur « æternum » dictum, cujus temporis finis non est : aut certe aliquid hoc sacramento significatur æternum.

XCVIII. « Dabo tibi locum, in quem fugiat ibi qui occiderit⁴. »

XCIX. « Si quis percusserit servum suum aut ancillam suam in virga⁵ : » quod est, de virga.

¹ Exod. xx, 24. — ² Id. xxi, 1. — ³ Ibid. 6. — ⁴ Ibid. 13. — ⁵ Ibid. 20.

C. « Lapidibus lapidabitur taurus¹ : » quasi possit lapidari nisi lapidibus. Differt aliquid ista locutio ab illa qua diceret more Scripturarum, « Lapidatione lapidabitur, » sed tamen similis est.

CI. « Si autem taurus cornupeta erat ante hesternam et nudius tertianam² : » pro tempore præterito posuit partem pro toto, quantumcumque illud fuisset, more Scripturarum.

CII. « Si quis autem aperuerit lacum, aut exciderit lacum, et non operuerit eum, et ceciderit illuc vitulus aut asinus, dominus laci reddet³. » Et hæc locutio a parte totum intelligenda est : non enim si equus ceciderit in lacum aut ovis, ideo non reddet, quia hoc scriptum non est.

CIII. « Quod autem mortuum fuerit, ipsi erit⁴ : » pro, ipsius erit.

CIV. « Si autem depaverit quis agrum aut vineam, et admiserit pecus suam depascere agrum alium⁵, » id est, alienum.

CV. « Si autem pignus acceperis vestem proximi, ante solis occasum reddes ei⁶ : » genus pro specie posuit ; sic enim dictum est, ac si de omni veste pignus dederit, cum de illo specialiter se dicere ex consequentibus Scriptura testetur, qui non habet nisi eam vestem unde se nocte cooperiat.

CVI. « Ecce ego mitto Angelum meum ante faciem tuam, ut servet te in via, et inducat te in terram quam paravi tibi. Ante te ibit, et exaudi eum⁷. » Angelum suum jubet Deus exaudiri a populo, non utique petentem, sed jubentem.

CVII. « Et mittam vespas ante te, et ejeciet Amorrhæos⁸ : » a plurali ad singularem numerum se con-

¹ Exod. xxi, 28. — ² Ibid. 29. — ³ Ibid. 33. — ⁴ Ibid. 34. — ⁵ Id. xxii, 5. — ⁶ Ibid. 26. — ⁷ Id. xxii, 20, 21. — ⁸ Ibid. 28.

vertit. Intelligitur autem: « Ejiciet Amorrhæos vespa, sicut » rana, sicut locusta, non quod una sit: » sed quod per singularem pluralis numerus intelligatur.

CVIII. « Per partes ejiciam illos a te¹. »

CIX. « Non dispones illis et diis eorum pactum, et » non consident in terra tua, ne peccare te faciant ad » me²: » non dixit, in me, idem tamen significat.

CX. « Respondit autem omnis populus voce una di- » centes³. »

CXI. « Et viderunt locum ubi steterat ibi Deus Israël⁴: » ubi steterat: » posset sufficere, sed hebraicæ dicuntur istæ locutiones.

CXII. « Et inaurabis illa auro⁵: » similis est locutio, Lapidibus lapidabitur.

CXIII. « Cyathos in quibus immolabunt in eis⁶. »

CXIV. « Duas bases columnæ uni in ambas partes ejus » et duas bases columnæ uni in ambas partes ejus⁷. » Ne de omnibus diceret, de duabus dicit more suo geminando: sicut puteos puteos, acervos acervos, generationes et generationes, et similia.

CXV. « Et columnas inaurabis auro, et inaurabis seras » auro⁸. »

CXVI. « Et inærabis ea æramento⁹: » talis locutio est, » inaurabis auro. »

CXVII. « Extra velum, quod est super Testamentum¹⁰: » de lucerna accendenda cum diceret, hoc ait, id est quod foris accenderetur ubi est Sanctum, non intra velamen quod est super Testamentum, hoc est, Sanctum sanctorum. Ergo « super » non sic ait, tanquam est tectum vel camera vel firmamentum cœli vel arcæ cooperculum: sed

¹ Exod. xxiii, 30. — ² Ibid. 32, 33. — ³ Id. xxiv, 3. — ⁴ Ibid. 10. — ⁵ Id. xv, 13. — ⁶ Ibid. 29. — ⁷ Id. xxvi, 19. — ⁸ Ibid. 29. — ⁹ Id. xvii, 6. — ¹⁰ Ibid. 21.

etiam quod vice parietis oppositum esset, « super » dixi: sicut dicimus superiorem discumbere aut stare, non utique alterum portari ab altero.

CXVIII. « Legitimum sempiternum in progenies ves- » tras¹: » eo modo sempiternum, quo multa superius diximus.

CXIX. « Et sumet Aaron nomina filiorum Israël super » rationale judicii super pectus² introeunti Sanctum. » Consequens erat ut diceret, « introiens in Sanctum, » hoc est, sumet Aaron introiens, quod aliqui latini, solœcismum vitantes, interpretati sunt. Sed quia et græcus « in- » troeunti » habet, et latini aliqui consonant, locutionem potius notandam credidi quam corrigendam.

CXX. « Et pones super rationale judicii fimbrias cate- » nata³. Et hic latini nonnulli solœcismum caventes, » fimbrias catenatas, » interpretati sunt: græcus autem habet τούς κλωσσούς τὰ ἀλωσιωτά. Hanc solemus dicere absolutam locutionem, cum generi masculino vel fœminino neutrum infertur: quemadmodum si dicamus: « Justitiæ » terrenæ non sunt stabilia. »

CXXI. « Et Aaron cum cœperit fungi sacerdotio, au- » dietur vox ejus intranti in Sanctum in conspectu Do- » mini, et exeunti⁴. » Vocem ejus ex tintinnabulis dixit, qui magis sonus est ejus. « Intranti et exeunti, » pro, intrantis et exeuntis posuit, dativum pro genitivo.

CXXII. « Et duos renes et adipem quæ super eos⁵: » subauditur, « est » quod nonnulli interpretes addiderunt.

CXXIII. « Et separabis illud separatione⁶. »

CXXIV. « Et cum accendet Aaron lucernas, sero in- » cendet super illud⁷. » Sero dixit pro vespere, et ideo notanda locutio est; ὄψις quippe græcus habet. Sero autem

¹ Exod. xvii, 1. — ² Id. xxviii, 22, juxta lxx. — ³ Ibid. 24, juxta lxx. — ⁴ Ibid. 35. — ⁵ Id. xxix, 13. — ⁶ Ibid. 26. — ⁷ Id. xxx, 8.

proprie non solet dici, nisi cum tempus transierit quo fieri debuit, quod sero dicitur factum.

CXXV. « Si acceperis computationem filiorum Israël » in visitatione eorum, et dabunt singuli redemptionem animæ suæ Domino, et non erit in eis ruina in visitatione eorum, et hoc est quod dabunt tibi¹. » Pendet ista locutio, quia interposita est conjunctio copulativa, quæ si non interponeretur, non penderet. Tribus autem locis est posita, quorum undelibet detracta, plenam facit esse sententiam. Rursus ubi dictum est, « Si acceperis » computationem filiorum Israël in visitatione eorum, et » dabunt singuli redemptionem animæ suæ Domino : » si enim non dixisset « et dabunt, » sed tantummodo dixisset, « dabunt, » finiretur sententia, nec penderet ; ita enim diceretur : « Si acceperis computationem filiorum Israël » in visitatione eorum, dabunt singuli redemptionem animæ suæ Domino. » Si autem hic ponitur hæc conjunctio, deorsum tollenda est, ut ita dicatur, « Si acceperis computationem filiorum Israël in visitatione eorum, et dabunt singuli redemptionem animæ suæ Domino, et non » erit in eis ruina in visitatione eorum, hoc est, quod dabunt. » Aut certe in medio ubi dictum est, « et non erit » in eis ruina, » si detrahas conjunctionem, non pendebit sententia : erit enim sensus, « Si acceperis computationem filiorum Israël in visitatione eorum, et dabunt singuli redemptionem animæ suæ Domino, non erit in eis ruina. » Cum vero ubique posita est eadem conjunctio, pendere facit locutionem : ideo eam notandam putavimus.

CXXVI. « Consurrexit populus in Aaron, et dixerunt » ei² : » usitata locutio est, quia ex multis populus constat. Deinde notandum totum pro parte positum. Apostolus enim sicut revera erat, quosdam eorum dixit hoc fecisse,

¹ Exod. xxx, 12. — ² Id. xxxi, 1.

non totum populum, ubi ait : « Neque idolis serviamus, » sicut quidam illorum¹. »

CXXVII. « Surge, et fac nobis deos qui nos præcedant². » Sedenti loquebantur, an potius locutio est notanda? propter quod sæpe dicitur : « Exurge, Domine³, » aut, « Surge, Deus, judica terram⁴. »

CXXVIII. « Et nunc sine me, et iratus ira⁵ : » quomodo, morte morietur : amat ita loqui Scriptura.

CXXIX. « Cui sunt aurea demite⁶ : » Non dixit quid aurea, unde latini interpretes dixerunt, « Qui habet aurum » demat. »

CXXX. « Quis ad Dominum, veniat ad me⁷. »

CXXXI. « Fecerunt sibi deos aureos⁸ : » de uno vitulo ; pluralem ergo numerum pro singulari posuit. Inde est et illud, « Hi dii tui Israël qui eduxerunt te de terra Ægypti. » Non sane locutiones istæ reperiuntur ubi pluralis pro singulari ponitur, nisi in eo rerum genere in quo etiam de pluribus fieri vel intelligi potest. Non enim quia unus ille vitulus erat, ideo non et plures fieri poterant, aut ideo non multis idolis similis fuerat. Hac locutione dictum est latrones insultasse Domino⁹, cum hoc unum fecisse Scriptura testetur, sed non solus fuerat latro. Quinetiam cum ista locutio fit per nomina propria, qualiter eam in Scripturis factam nondum comperimus, plures illic intelliguntur, sicut Phædras et Medæas quidam dixerunt, cum fuerit una Phædra et una Medæa, sed Phædras et Medæas appellarunt omnes similes Phædræ et Medææ. Ita non sine causa nec utcumque ac passim sicut ab imperitis vitiose fit, sed certo modo certisque regulis istæ locutiones interponuntur.

CXXXII. « Vade, ascende hinc tu, et populus tuus,

¹ 1 Cor. x, 7. — ² Exod. xxxii, 1. — ³ Psal. xliii, 26. — ⁴ Id. lxxxii, 8. — ⁵ Exod. xxxii, 10. — ⁶ Ibid. 24. — ⁷ Ibid. 26. — ⁸ Ibid. 31. — ⁹ Matth. xxvii, 44, et Luc. xxiii, 39.

» quos eduxisti de terra Ægypti¹ : » non, « quem
» eduxisti, » quod ita usitatum est ut rarius aliter dicatur.

— CXXXIII. « Et dixit Dominus : Deponite stolas gloriarum vestrarum et cultum, et ostendam quæ facturus sum tibi². » A plurali ad singularem numerum locutionem terminavit, quia multi erant et populus erat, sicut eis dixerat, « Vos populus dura cervice³ : » non dixit; « Tu populus, » sed « Vos populus, » cum vos, numeri sit pluralis, populus autem numeri singularis.

— CXXXIV. « Si inveni gratiam in conspectu tuo, simul ambulet Dominus meus nobiscum⁴ : » tanquam de alio dicat. Assiduæ sunt hæ locutiones, sed cum dicitur ad Deum, putatur Patri dici de Filio. Cum autem talia dicerentur ad Pharaonem et ad Joseph et ad alios multis locis, genus locutionis intelligebatur.

— CXXXV. « Nequando ponas Testamentum iis qui sedent super terram⁵ : » ac si diceret; « Sedes habent, » quod est habitant.

— CXXXVI. « Et deos fusiles ne feceris tibi⁶ : » locutio est a parte totum significans : non enim quia fusiles tantummodo nominavit, fieri sculptiles, ductiles, fictilesque permisit, vel ullum genus simulacrorum, aut qualiumcumque factitiorum deorum.

— CXXXVII. « Omne adaperiens vulvam masculina⁷ : » id est, omne adaperiens vulvam mihi erit, ex iis quæ sunt masculina.

— CXXXVIII. « Primitivum subjugalis redimes ove⁸ : » et hoc a parte totum est; neque enim si subjugale non sit jumentum quodlibet, cujus caro tanquam immunda respuitur, ideo non est redimendum, aut alio quam ove redimendum.

¹ Exod. xxxiii, 1. — ² Ibid. 5. — ³ Ibid. — ⁴ Id. xxxiv, 9. — ⁵ Ibid. 15. — ⁶ Ibid. 17. — ⁷ Ibid. 19. — ⁸ Ibid. 20.

— CXXXIX. « Non occides super fermentum sanguinem immolatorum meorum¹ : » locutio est utique, Occides sanguinem, pro eo quod est, occidendo effundes.

— CXL. « Et non dormiet usque in mane immolatio solemnitatis Paschæ² : dormiet » dixit, manebit : nam caro pecudis occisæ et coctæ quomodo dormiet? Quod ergo dicitur : « Quare obdormis Domine³, » hoc genere locutionis dicitur, et intelligitur : Quare cessas, id est, non vindicas.

— CXLI. De quadraginta dierum jejunio Moysi Scriptura sic loquitur, « Panem non manducavit, et aquam non bibit⁴ : » a parte totum, pane omnem cibum, et aqua omnem potum significans.

— CXLII. « Excide tibi duas tabulas, sicut et primæ⁵ : » subauditur, fuerunt : unde hoc verbum nostri interpretes etiam addendum putaverunt, quoniam inusitata est in lingua latina talis ellipsis.

— CXLIII. « Et ait Moyses ad omnem synagogam filiorum Israël, dicens⁶ : » plenum esset, etsi non haberet « dicens. »

— CXLIV. « Et attulerunt unusquisque quod afferebat cor eorum⁷. » Poterat usitatius dici : Et attulit unusquisque quod afferebat cor ejus.

— CXLV. « Et quibus visum est animæ eorum, attulerunt demptionem Domino⁸ : » non dixit : « Et sicut visum est animæ eorum. »

— CXLVI. « Et omnis cui inventum est apud eum coria arietum rubricata⁹ : » quod diceretur usitate : « Omnes apud quos inventa sunt coria arietum rubricata. »

— CXLVII. « Omnis afferens demptionem argentum et

¹ Exod. xxxiv, 25. — ² Ibid. — ³ Psal. xlii, 23. — ⁴ Exod. xxxiv, 28. — ⁵ Ibid. 1. — ⁶ Id. xxxv, 4. — ⁷ Ibid. 21. — ⁸ Ibid. — ⁹ Ibid. 13.

» æs attulerunt demptiones Domino¹ : » usitatus diceretur : Omnis attulit, quam omnis attulerunt.

CXLVIII. « Et apud quos inventa sunt apud eos ligna » imputribilia² : apud eos » more Scripturarum additum est, nam sine hoc esset plena sententia.

CXLIX. « Et omnis mulier sapiens mente, manibus » nere³ : » quasi nere posset non manibus : et « sapiens » nere, » elegans atque inusitata locutio est. Deinde, » Omnis mulier attulerunt : » more superiorum plurali concluditur singularis, quia omnis mulier attulit, usitatus diceretur.

CL. « Et omnes mulieres quibus visum est sensu suo, in » sapientia nerunt pilos caprinos⁴ : » notandum sapientiam in his artibus sæpe appellare Scripturam, id est,

CLI. « Et compositiones et oleum unctionis et compositionem incensi⁵ : » non compositiones aliquas extra debemus intelligere : sed cum dictum esset, « et compositiones, » per conjunctionem copulativam non aliud adjunxit, sed quod dixerat exposuit, ut sciremus quas compositiones, « et oleum, » inquit, « unctionis et compositionem incensi : » compositiones autem vocat, quia ex multis ista confecta sunt.

CLII. « Et omnis vir et mulier quorum afferebat sensus » eorum, ut intrarent, et facerent omne opus quodcumque præcepit Dominus, fieri illud per Moysen, attulerunt filii Israël demptionem Domino⁶. » Ergo omnis vir et mulier, intelliguntur filii Israël. Cæteræ locutiones similes superioribus.

CLIII. « Facere aurum et argentum et æs⁷ : » pro eo quod est facere ex auro et argento et ære : non enim au-

¹ Exod. xxxv, 24. — ² Ibid. — ³ Ibid. 25. — ⁴ Ibid. 26. — ⁵ Ibid. 28. — ⁶ Ibid. 29. — ⁷ Ibid. 32.

rum faciebant, sed ex auro. Tale est etiam quod paulo post dicit, « Et operari ligna¹ : » hoc est, ex lignis.

CLIV. « Facere omnia opera Sancti textilia, et varia » texere cocco et bysso, facere omne opus architectonicum cum varietatis². » Ecce et in rebus textilibus architectonicum opus appellat : mirum nisi propterea, quia tabernaculum fiebat, quod ædificii simile fuit, et tanquam domus erigebatur. Quid autem dicat « opera Sancti, » non evidentem apparet, utrum sancti sacerdotis, quoniam et de stola vel de stolis ejus hæc dicuntur : an sancti Dei, in cujus cultum hæc fiebant : an « opera Sancti, » sicut dicebatur Sanctum et Sanctum sanctorum.

CLV. « Humeralia continentia ex utrisque partibus » ejus³ : » non dixit ex utrisque partibus eorum, quamvis illa « humeralia, » non humerale dixisset, sicut solet dicere : ipsum enim appellavit pluraliter « humeralia, » sicut stolam et easdem stolas.

CLVI. « Et Eliab filius Achisamach de tribu Dan, qui » architectonatus est textilia et consutilia, et diversicoloria, texere de cocco et bysso⁴. » Novo more dicuntur architectonari textilia. Etiam illud a parte totum intelligendum est quod ait, « texere cocco et bysso : » ex his enim et cætera intelligimus, id est, purpuram et hyacinthum.

CLVII. « Et fecerunt filii Israël sicut præcepit Dominus » Moysi, ita fecerunt⁵ : » plenum esset, etiamsi non adderetur, « ita fecerunt. »

CLVIII. « Et fecit Moyses omnia quæ præcepit ei Dominus, ita fecit⁶ : » similiter ut dictum est, de filiis Israël.

¹ Exod. xxxv, 33. — ² Ibid. 35. — ³ Id. xxxvi, 8, juxta lxx. — ⁴ Id. xxxviii, 29, juxta lxx. At in Vulg. Exod. xxxviii, 23. — ⁵ Exod. xxxix, 31. — ⁶ Id. xi, 14, in Vulg. porro juxta lxx, 16.